

(א) [כרימות כהן]. זמחז: ד': ט: ב"ק סד., (ב) [שס], (ג) [פסחים ג. וס"ג], (ד) ע"ז לט. [נ"ש גס בתוס'] ד"ה אין לו דמכו בשס ר"י דריש אין לו עיין עליו אס יס לו עכשיו או עתיד לגדל לאחר זמן וס']. (ה) ויקרא יא', (ו) [שיך לעיל כחשה נט.], (ז) [ג"ז שיך שס],

—●—

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וכו' (בדף הקודם) וכו' כדי להסדף ג' דדין אלא לרבות כ"ל ומינות מכל דדין נמחק: (ב) בא"ד נריך שיהא דומה לפרט וה"ה אס יס ה' דדין וגרועין כמו השלך נריך שדמה לנחן: (ג) בא"ד נמקום שיהיו היותר משני וכו': (ד) בא"ד חשונין שזין ויש דדין כ"ל ומינת לו נמחק: (ה) בא"ד כמו שפירש ש"י ולפ"ז כ"ל ומינת שס נמחק:

—●—

הגהות מוה"ב רנשבורג

[א] תוס' ד"ה במאי וכו' מפני שמקץ עליהם יין ועליל. י"ב לעיל דף סד ע"ב בתוס' ד"ה גיעולי צ"עס וכו':

אלו טרפות פרק שלישי חולין

במאי קא מיפלגי תנא דבי ר' ישמעאל. דמייתי ליה סלעס לרביי ראשו ארוך ואייתר ליה חגב למעוטי כרצור ותנא דברייתא קמייתא דמיבעי ליה כולהו לגופייהו: **תנא דבי רב**. קרי לברייתא קמייתא שטויה בתורת כהנים דמקרי ספרא דבי רב לפי שהיה שגור צבית המדרש כפי כולם אבל ברייתא דתנא דבי ר"י לא היתה שגורה אלא כפי תלמידיו: **תנא דבי רב סבר**. למיניהו דכל חד לא משתמע כללא למהוי כלל ופרט וכלל דלתרבי סלעס וחגב כבעין הפרט דניהוי קראי יתירי משום דקסבר דלא דיינינן בתרי כללי אא"כ דמי כללא בתרא לכללא קמא והכא לא דמי לכללא קמא לא קפיד אלא אכרעים ולמיניהו אי כללא קרינן ליה קפיד דלהוי דמי לארצה דלית ליה ארבעה סימנין: **ולאו דמיניה לא**. הלכך חד מחזריה לא אחי: **כל דדמו ליה**. הלכך סלעס אחי מארצה וחרגול כדאמרן ואייתרא ליה לראשו ארוך: **תנא דבי ר' ישמעאל כי האי גווגא דאין**. ומהכא שמעינן ליה דהא קחזין דדריש לכו: **ארצה וחרגול כתיב** וכעין הפרט צעינן: **על דהו**. ואפי' לא דמו ליה אלא צחד סימן דהא שמעינן סלעס דלא צעינן דמי לפרט צכל דדין מדאיתרבי ראשו ארוך: **ומר כי אתריה**. רשון דתנא דבי רב הוא ניפול דתנא דבי רבי ישמעאל ורשון דתנא דבי ר' ישמעאל הוא ניפול דתנא דבי רב וצין למר וצין למר סלעס אין לו זנב וחרגול יס לו זנב. וחגצים הללו אין טעונין שחיטה שהרי אחר דגים הוצינן הכתוב(1) זאת תורת הצהמה כמשמעו והעוף כמשמעו עוף ולא שרץ העוף דהיינו מינים קטנים וכל נפש החיה הרומשת צמים אלו דגים ולכל נפש השורצת על הארץ אלו חגצים. כהלכות גדולות: **הפורח צנן**. שט צהן על פני המים: **הקבועין צו**. יותר

מן הסנפירין שאין זזין מאליהן אלא צידים אבל כל הסנפירין הוא יכול לכשכשן: **הסולתנים**. מין דגים קטנים צלע"ו טווינ"א: אקוים משני דדין צמקוס שיהיו ב(2) ויותר משני דדין שזין ולפי דברי אלה ננריך צבאן יותר משלשה דדין למ"ד כללא קמא דוקא אפי' אין כאן אלא ב' דדין חשונין שזין (3) לו ויש דדין אחרים גרועים מהן כי כולם יס להנריך ולמאן דאמר כללא בתרא דוקא לא ננריך אלא שנים החשונין ולכן לא היה לנו להנריך אין ראשו ארוך למאן דלית ליה כללא בתרא דוקא כמו שפי' רש"י א(4) שס ולפ"ז ננטרן לומר דאין לו זנב ואין ראשו ארוך הם דגדים גרועין יותר מאותן שאנו מנריכין צברייתא כהנצד השוה ולכן לא היינו מנריכין אותם אס היינו אומרים כללא בתרא דוקא וצכן מתיישב גס מה שאנו מרבים ראשו ארוך מסלעס ואין אנו מרבים אותו שאין לו ארבע כנפים או שאין כנפיו חופים את רובו כי אותם הם סימנים חשוצים יותר מאין ראשו ארוך ומיהו צללא או סמנא ניחא כמו שפי' ריב"א דאין לך שום חגב חסר סימן אחד דארבע כנפים או כנפיו חופים את רובו שלא יא עוד חסר סימן או סימן אחד דאין ראשו ארוך או סימן אחד מה שאנו מנריכין ליה שחיטת דריש ריבזי ומיעוטי דאפי' דריש כללי ופרטי אחי שפיר וסבר כמ"ד כללא קמא דוקא וסגי צחד ד' פירוש צצד החשוב מן השאר שאין ד' אחר חשוב כינא' צו מה הפרט מפורש גופו ממון אף כל גופו ממון ילאו שטרות אבל דבר המיטלטל לא נריך ולא אימעוט קרקעות כי זהו ד' גרוע יותר מדש שהוא ד' גרוע יותר דהא כי דריש ליה צריכה ומיעט וריצה אינו ממעט קרקעות אלא שטרות וי"ל דמשום דמוכחא מלתא דשמעתא דפ' נגמר הדין (סנהדרין דף מה:) והיהא דפרק שלשה מינים דנויר (דף לה.) דר' אליעזר דריש ריבזי ומיעוטי דאפי' דריש כללי ופרטי אחי שפיר וסבר כמ"ד כללא בתרא דוקא וסגי צחד ד' פירוש צצד החשוב מן השאר שאין ד' אחר חשוב כינא' צו מה הפרט מפורש גופו ממון אף כל גופו ממון ילאו שטרות אבל דבר המיטלטל לא נריך ולא אימעוט קרקעות כי זהו ד' גרוע יותר מדש שהוא ד' גרוע יותר דהא כי דריש ליה צריכה ומיעט וריצה אינו ממעט קרקעות אלא שטרות וי"ל דמשום דמוכחא מלתא דשמעתא דפ' נגמר הדין (סנהדרין דף מה:) והיהא דפרק שלשה מינים דנויר (דף לה.) דר' אליעזר דריש ריבזי ומיעוטי קאמר נמי התם הכי וצ"ע צשמעתא דשן ועין צקדושין (דף כד:) ולא פסח או עור צכבורות (דף לו.) וצכל הש"ס צמקוס שאמר מה הפרט מפורש דבר המיטלטל וגופו ממון אס יהיה זה דוקא למ"ד כללא קמא דוקא או שמא נאמר כי גס למ"ד כללא בתרא דוקא אפי' לא יהיו השני דדין החשונין שזין לגמרי כיון שקרוצין להיות שזין חשונין כשזין וצחד ד' דמו ומה שלא ננריך אלא חד ד' זהו כשהשני גרוע הרבה יותר ממנו כי כן נראה יותר כדי שיהא דברי הכל צמה שמנריך צכל הגמ' דבר המיטלטל וגופו ממון כי שני דדין האלו קרוצין להיות שזין וגס יתיישב צכך מה שנריך לומר כהגזל בתרא (צ"ק דף קח:) דר' אליעזר דריש ריבזי ומיעוטי ולא ננטרן לתרץ צדוחק כאותו תירוצ' ככתצתי: **במאי** קמיפלגי. וא"ת אמאי לא מפרש דליכא צינייהו שאר חגצים שאין ממין אותם הכתובים שיש להם ארבעה סימנים הכתובים צמתני' ואין ראשו ארוך דלתנא דבי רב אסירי אע"פ שיש להם ד' סימנים צמתני' דאין צכלל אלא מה צצפרט וי"ל דשמא ליכא שום חגב שיהא צו ה' סימנים שלא יחא ממין אותם הכתובים צמתני' א"נ צבותא נקט דאפי' צראשו ארוך שרי תנא דבי ר' ישמעאל: צצוק שמעתא פי' צקונטרס דחגצים הללו אין טעונין שחיטה שהרי אחר דגים הוצינן הכתוב וזאת תורת הצהמה כמשמעו והעוף כמשמעו ולא שרץ העוף דהיינו מינים קטנים וכל נפש החיה הרומשת צמים אלו דגים ולכל נפש השורצת על הארץ אלו חגצים כהלכות גדולות כן פי' צקונטרס ולא הוצרך להציא צקונטרס מה"ג אלא משום דדריש ליה דגים ולכל דצכמה מקומות צש"ס מוכח דשרי צלא שחיטה צצוק פי' ר' עקיבא (שבת דף צ:) חגב טמא אין מצינעין לקטן דלמא מיית ואכיל ליה אבל חגב טהור אין לחוש וצריש פי' דס שחיטה (כרימות דף כה.) קאמר אוליא דס דגים וחגצים שכולם היתר ומפרש דאין טעונין שחיטה וצפ' אין מעמידין (ע"ז דף לח. וסס ד"ה לעולם) דאמר רב עובדי כוכבים שהצינו את האור צאגס כל החגצים אסורים ומפרש טעמא דלא ידיע הי טמא והי טהור אבל לשחיטה לא חיישינן ועוד התם צצוק פירקא חגצים הצאים מן ההפתק ומן האורצ מותרים ליקח מן העוצד כוכבים וכן הצאין מן הסלולה ולפני חנוני אסורין מפני שמולץ עליהם יין ולעיל א[הצאחי צרייתא דמוספתא דקתני אוכל אדם דגים וחגצים צין חיים וצין מתים ואינו חושש ואע"ג דאוכל לאו דוקא דצחיים איכא משום צל תשקצו כדמוכח צפ' ר' עקיבא צצבת (דף צ:) מ"מ נקט אוכל למימר דליכא איסור אצר מן החי דלא צעי שחיטה. [וע"ע תוס' ע"ז לח. ד"ה לעולם]:

אלו טרפות פרק שלישי חולין

סו.

ערה א מיי' פ"א מה'ל מאכלות אסורות הל' כד סגמ עשין סב טוש"ע י"ד פי' פג סעף ב:

—●—

לעזי רש"י

טוניגא"א. טונה.

—●—

שיטה מקובצת

[א] שלשה צדדים (מכל עדיהם) אלא לרבות: [ב] כשננריך יותר משני צדדין במקום שיהיו הצדדין שזין ולפי דברי אלה ננריך כאן יותר משלשה צדדין למאן דאמר כללא קמא דוקא אפי' אין כאן אלא שני צדדין חשונין ושזין ויש צדדין אחרים גרועים מהם: [ג] כמו שפי' גס רש"י ולפי זה:

—●—

רבינו גרשום

מדיכא תיתי ארבה וחרגול כתיב. ובעינן דיהא שוה לארבה וחרגול מה ארבה וחרגול ידש להן ד' סימנין אף כל (ונרבי) [ולא נרבי] אלא שיש בו ארבעה צדדין חשונין ושזין ויש סימנין: ומ"ש התם סלעס זה רשון כו' תנא קמא דר' ישמעאל מר כי אתריה כו'. כלומר באתריה דמר קרו הכי ובאתריה דמר קרו הכי: [כתוב בגליון] פירוש גבחת גבחות בשדרה שלו כעין גמל. ארבה אין לו גבחת ולא זנב. סלעס יש לו גבחת ויש לו זנב. ארבה זה גובי אין לו גבחת. סלעס זה רשון יש לו גבחת. חרגול זה נפיל יש לו גבחת ויש לו זנב. חגב זה נדוין. ד' פעמים למיניהו להביא צפורת (ברודי) [כרימים] ויוחנה ירושלמית וערצוביה והרובינית. ואלו הן ד' סימנין. ד' רגליה וד' כנפים וקסוליים וכנפיו חופות רוב עובדי ורוב אורכו [אחורת]. כללא קמא אשר לוא כרעים כללא בתרא למיניהו להביא את שיש לו ד' סימנין: